

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Serjant Ana împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare,

împotriva deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea din 01 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(*Dosarul nr.2ra-1448/23*
NR. PIGD 2-22100724-01-2ra-18092023)

Recursul considerat inadmisibil din motiv că a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 alin.(1) CPC.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: N. Moldovanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secieru, V. Cotorobai, M. Anton)

03 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Ion Munteanu,
Gheorghe Stratulat, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 13 iulie 2022, Serjant Ana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că este proprietara bunului imobil, amplasat pe str.*****.

3. La 21 iulie 2005, s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune civilă privind apărarea dreptului de proprietate, solicitând înlăturarea încălcărilor dreptului de proprietate, prin obligarea părților, vecinilor săi - S. Goncear și I. Goncear, să demoleze din cont propriu construcțiile nelegitime, neautorizate din str.***** și împreună cu SRL „Chișinău-Gaz” să reprojecțeze și să reinstaleze din contul propriu conducta de gaze naturale care alimentează bunul imobil nominalizat, exclusiv pe terenul său în așa fel încât să nu creeze impedimente în folosința proprietății sale; repararea prejudiciului pentru acapararea a 12,5 m.p. de teren cu acoperișul părților; compensarea prejudiciului cauzat de conducta de gaze naturale care trece peste acoperișul saraiului a Anei Serjant; adjudecarea rentei anuale în legătură cu extinderea picăturii streșinii pe terenul imobilului ei; repararea prejudiciului moral în mărime de 150.000 de lei.

4. Cauza civilă (dosarul nr. 2-1467/2014, 20-2-12047-1710201317) a fost examinată de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, iar la 14 august 2020, acțiunea sa a fost respinsă. Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea primei instanțe prin decizia din 24.06.2021, iar prin încheierea din 19.01.2022, Curtea Supremă de Justiție a declarat recursul său, al N. Sîrghi și al avocatului V. Caisîn, ca fiind inadmisibil.

5. Astfel, dosarul civil a fost examinat de instanțele de judecată naționale timp de 16 ani și 5 luni, în perioada din 21.07.2005 - până la 19.01.2022.

6. Reclamanta consideră că a avut loc încălcarea dreptului său la judecarea cauzei civile în termen rezonabil.

7. În calitate de reclamantă a demonstrat interesul său pentru realizarea dreptului la judecare a cauzei civile într-un termen rezonabil, s-a prezentat la instanțele de judecată la prima chemare, activ a participat la procedura examinării cauzei în toate instanțele alături de avocații săi prin cereri, demersuri, propuneri, prezentarea rapoartelor de expertiză legale, atunci când instanțele de judecată au demonstrat simularea activității.

8. Referitor la conduita părților, reclamanta a menționat că în decurs de 16,5 ani instanțele de judecată nu au dat nicio apreciere constatărilor din Rapoartele de expertiza legale anexate la dosar, care au stabilit: falsificarea documentelor eliberate de Primăria mun.Chișinău și înregistrate de ÎS „Cadastru”, Agenția Servicii Publice, care au constatat că construcțiile edificate de pârâțul S. Goncear pe str.*****, sunt nelegitime, neautorizate; considerabil prejudiciind proprietatea sa; nu au examinat cererea sa și a avocatului său de declarare a probelor ca fiind false, depusă în conformitate cu prevederile art.227 CPC; instanțele de judecată au ignorat că examinarea cererii sale în ordinea prevăzută art.227 CPC este obligatorie, iar instanța este obligată să excludă probele false drept mijloace de probațiune; nu au fost îndeplinite indicațiile Curții Supreme de Justiție din decizia din 04.06.2008 privind examinarea cauzei civile în baza probelor originale.

9. Privitor la durata încălcării, reclamanta a remarcat că cauza civilă a fost judecată în decurs de 16,5 ani (21 iulie 2005 - până la 19.01.2022); indicațiile Curții Supreme de Justiție din decizia 04.06.2008, au fost totalmente ignorate și neîndeplinite, și anume: instanța de recurs a indicat despre necesitatea efectuării expertizei judiciare în construcție repetată, bazată pe originalele documentelor în coraport cu alte probe administrate în cauză și prevederile legii materiale; la materialele dosarului lipsea expertiza judiciară în construcție bazată pe originalele documentelor.

10. Referitor la importanța procesului în cauza civilă, reclamanta a indicat că aceasta era important pentru ea, dat fiind faptul că se referă la locuința/prorietatea sa, care se distruge în continuu, având asupra sa influența majoră prejudiciabilă, din partea construcțiilor nelegitime, neautorizate, edificate de vecinii săi familia Goncear.

11. Reclamanta apreciază mărimea prejudiciului moral cauzat dânzei în sumă de 100 000 de lei.

12. La acest aspect, reclamanta a notat că la determinarea cuantumului de despăgubire urmează să fie luate în considerare faptul că avea speranța legitimă că hotărârile instanțelor de judecată nu vor fi formale, vor fi examinate toate demersurile înaintate; litigiul va fi examinat în baza probelor veridice, dar nu în baza celor falsificate, că vor fi luate în considerare și îndeplinite cele constate de instanța ierarhic superioară, Curtea Supremă de Justiție în decizia din 04.06.2008.

13. În contextul enunțat Serjant Ana a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile nr.2-1467/2014 (NR.PIGD 20-2-12047-1710201317) și încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a sumei de 100.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

14. Prin hotărârea din 01 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea civilă depusă de Serjant Ana. S-a constatat încălcarea dreptului Anei Serjant la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile

nr.2-1467/2014 (NR.PIGD 20-2-12047-1710201317). S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Anei Serjant suma de 70.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea civilă depusă de Ana Serjant, a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

15. La 07 noiembrie 2022, Ministerul Justiției al RM a declarat apel (nemotivat), iar la 02 martie 2023 și 03 martie 2023, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 01 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii parțiale a acțiunii depuse de Serjant Ana, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea civilă să fie respinsă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

16. Prin decizia din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

17. La 15 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, și ulterior la 18 septembrie 2023, Ministerul Justiției al RM a depus recurs, solicitând casarea deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 01 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii civile depuse de Serjant Ana sau după caz modificarea deciziei instanței de apel în sensul diminuării mărimii prejudiciului moral dispus spre încasare.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

18. În susținerea recursului Ministerul Justiției (referitor la termenul recursului) a indicat că a luat cunoștință cu decizia integrală (motivată) a instanței de apel la 17 iulie 2023, accesând Portalul Național al Instanțelor de Judecată.

19. În drept, Ministerul Justiției al RM și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1) lit.a), b) și c) din Codul de procedură civilă (în redacția legii după modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023), potrivit cărora, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

20. La 13 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Anei Serjant copia recursului declarat Ministerul Justiției al RM, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței, cu toate acestea, intimata nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

21. Articolul 433 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

22. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

23. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă indică că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

24. Articolul 110 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

25. Articolul 111 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează *în termenul prevăzut de lege*. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, *datei comunicării actului de procedură*, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

26. Articolul 113 din Codul de procedură relevă că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

27. Articolul 100 alin.(1) din Codul de procedură civilă indică că:

„(1) Cererea de chemare în judecată și *actele de procedură se comunică participanților la proces* și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, *la adresa electronică* în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

28. Articolul 102 alin.(6) din Codul de procedură civilă indică că:

„(6) Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.”

29. Articolul 105 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1¹) Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. La solicitarea persoanelor fizice, citația sau înștiințarea poate fi transmisă acestora prin mijloace de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte sau prin poșta electronică în cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

30. Articolul 47 alin.(1)-(3) din Legea nr.124 din 19.05.2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere prevede că:

„(1) Documentul electronic poate fi expedit și recepționat cu ajutorul sistemelor informaționale și de comunicații electronice și/sau al purtătorilor materiali.

(2) Documentul electronic se expediază într-un mod ce permite păstrarea și utilizarea acestuia de către destinatar.

(3) În cazul în care semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, documentul electronic se consideră expedit dacă: a) este expedit de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către un intermediar în circulația electronică a documentelor, care acționează în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic, sau prin sistemul informațional utilizat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic; b) este adresat în mod corespunzător sau este direcționat în sistemul informațional indicat de destinatar; c) este redat într-o formă ce permite prelucrarea acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar; d) intră într-un sistem informațional ce nu este controlat de către semnatar sau de către creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.”

31. Articolul 48 alin.(2) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere reglementează că:

„(2) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, **momentul recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar.**”

32. Articolul 13 alin.(1)-(3), alin.(5) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere stipulează că:

„(1) La crearea certificatului cheii publice, prestatorul de servicii de încredere este obligat să verifice unicitatea cheii publice.

(2) Certificatul cheii publice trebuie să conțină: a) numărul unic de înregistrare a certificatului cheii publice; b) datele de identificare ale prestatorului de servicii de încredere care a eliberat certificatul cheii publice; c) datele de identificare și alte date ale titularului certificatului cheii publice, în funcție de scopul pentru care se eliberează certificatul, precum și informațiile necesare pentru comunicarea cu acesta; d) cheia publică; e) data și ora la care începe să curgă termenul de valabilitate a certificatului cheii publice și data și ora la care acest termen încetează; f) date despre algoritmul criptografic utilizat; g) restricțiile privind utilizarea certificatului cheii publice și/sau limitele valorii operațiunilor în care acesta poate fi utilizat, dacă acestea se aplică; h) alte informații prevăzute de legislație.

(3) Certificatul calificat al cheii publice se emite de către prestatorul de servicii de încredere calificat și, suplimentar, trebuie să conțină: a) mențiunea despre faptul că certificatul este eliberat ca certificat calificat al cheii publice; b) datele de verificare a semnăturii electronice sau a sigiliului electronic care corespund datelor de creare a semnăturii electronice sau a sigiliului electronic, controlate de titularul certificatului cheii publice, în cazul în care certificatul este eliberat pentru semnături electronice sau sigilii electronice.

(5) Certificatului cheii publice i se aplică semnătura electronică sau sigiliul electronic al prestatorului de servicii de încredere corespunzătoare tipului certificatului solicitat.”

33. Articolul 21 alin.(2) din Legea nr.124 din 19.05.2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere menționează că:

„(2) Semnătura electronică calificată are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă.”

34. Articolul 23 lit.a) și b) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere menționează că:

„Semnăturile electronice avansate și sigiliile electronice avansate întrunesc cumulativ următoarele cerințe: a) fac trimitere exclusiv la titular; b) permit identificarea titularului.”

35. Articolul 24 din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere indică că:

„Semnăturile electronice calificate și sigiliile electronice calificate întrunesc toate cerințele semnăturilor electronice sau, respectiv, a sigiliilor electronice avansate, precum și, suplimentar: a) se bazează pe un certificat calificat al cheii publice emis de un prestator de servicii de încredere calificat; b) se creează prin intermediul dispozitivului de creare a semnăturilor electronice sau a sigiliilor electronice și se verifică cu ajutorul dispozitivului de verificare a semnăturilor electronice sau a sigiliilor electronice și/sau al produsului, care dispune de confirmarea corespunderii cu cerințele prevăzute de prezenta lege.”

36. Articolul 28 alin.(1)-(3) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere prevede:

„(1) Verificarea autenticității semnăturii electronice sau a sigiliului electronic se efectuează prin intermediul dispozitivului de verificare a semnăturilor electronice sau a sigiliilor electronice și/sau al produsului, cu utilizarea datelor de verificare a semnăturii electronice sau a sigiliului electronic.

(2) La verificarea semnăturii electronice avansate sau a sigiliului electronic avansat, precum și a semnăturii electronice calificate sau a sigiliului electronic calificat, dispozitivul de verificare a semnăturilor electronice sau a sigiliilor electronice și/sau produsul trebuie: a) să ofere posibilitatea afișării conținutului documentului electronic sau să facă referință irevocabilă la documentul respectiv; b) să afișeze faptul modificării documentului electronic; c) să facă referință la semnatar sau la creatorul sigiliului electronic.

(3) La verificarea semnăturii electronice avansate sau a sigiliului electronic avansat, precum și a semnăturii electronice calificate sau a sigiliului electronic calificat trebuie să se garanteze, cu o siguranță suficientă, că: a) datele de verificare a semnăturii electronice sau a sigiliului electronic corespund datelor afișate persoanei care verifică semnătura electronică sau sigiliul electronic; b) semnătura electronică sau sigiliul electronic este verificat cu certitudine, iar rezultatul verificării și identitatea semnatarului sau a creatorului sigiliului electronic sunt afișate corect; c) autenticitatea și valabilitatea certificatului cheii publice solicitat în momentul verificării semnăturii electronice sau a sigiliului electronic sunt verificate cu certitudine; d) conținutul certificatului cheii publice este redat clar; e) modificările care pot influența securitatea semnăturii electronice sau a sigiliului electronic pot fi detectate.”

37. Articolul 389 alin.(4) din Codul de procedură civilă învederează că:

„(4) Decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.”

38. Articolul 56 alin.(3) din Codul de procedură civilă menționează că:

„(3) Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

39. Articolul 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.”

40. Articolul 10 alin.(1) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

41. Completul de judecată remarcă că potrivit art.434 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului de 2 luni, de la data comunicării deciziei integrale dacă legea nu prevede altfel, este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

42. Din materialele dosarului rezultă că la *11 mai 2023*, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, decizia contestată.

43. După cum rezultă din art.389 alin.(4) din Codul de procedură civilă precitat supra, decizia integrală a instanței de apel se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare, de la pronunțarea dispozitivului deciziei, și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

44. Potrivit informației de pe Portalul Național al Instanțelor Judecătorești, la *17 iulie 2023*, Curtea de Apel Chișinău a publicat decizia integrală pronunțată la *11 mai 2023*.

45. Totodată, din actele cauzei rezultă că la *13 iulie 2023*, Curtea de Apel Chișinău a notificat decizia integrală (motivată) din *11 mai 2023*, la adresa electronică a recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova (e-mail: secretariat@justice.gov.md), indicată în cererea de apel, inclusiv se regăsește în cererea de recurs și alte lucrări ale dosarului (f.d.81-82, 114, 125, 144, 149, 180, 187-215).

46. Respectiv termenul-limită de 2 luni pentru depunerea recursului împotriva deciziei instanței de apel, în conformitate cu prevederile art.434 alin.(1) CPC, a început să curgă din data de *14 iulie 2023*, ziua imediat următoare de la data notificării a deciziei instanței de apel la poșta electronică a recurentului Ministerul Justiției al RM, care a expirat la *14 septembrie 2023 (joi) inclusiv*.

47. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Ministerul Justiției al RM, contrar prevederilor imperative stipulate la art.434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, abia la *15 septembrie 2023*, la adresa electronică a Curții Supreme de Justiție (e-mail: colegiul.civil@csj.md), a depus cererea de recurs împotriva deciziei din *11 mai 2023* a Curții de Apel Chișinău, înregistrată în Secția Documentare Procesuală a Cauzelor Civile cu nr.2845 la data de *18 septembrie 2023*, care însă potrivit extrasului de pe portalul Serviciului guvernamental de semnătură electronică *MSign* (<https://msign.gov.md>), la data depunerii recursului în format electronic (*15.09.2023*), acesta nu conținea semnături electronice după cum prevede legislația în vigoare (f.d.187-194, 195, 215). Suplimentar, la *18 septembrie 2023*, Ministerul Justiției al RM a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de recurs, în original, semnată cu semnătura olografă (f.d.197-212).

48. În circumstanțele stabilite, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că cererea de recurs a fost depusă de Ministerul Justiției al RM cu omiterea evidentă a termenului de 2 luni de declarare a recursului prevăzut la art.434 alin.(1) CPC, care este un termen de decădere din drepturi și nesusceptibil restabilirii de către instanța de recurs, ceea ce condiționează declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

49. Deși în cererea de recurs Ministerul Justiției al RM (referitor la termenul recursului) a indicat că a luat cunoștință cu decizia integrală (motivată) a instanței de apel la 17 iulie 2023, accesând Portalul Național al Instanțelor de Judecată, totuși acesta nu poate fi reținut drept justificativ în situația în care vine în contradicție cu actele cauzei, din care cert rezultă că decizia contestată a fost notificată recurentului anume la data de *13 iulie 2023* (f.d.180, 187, 195).

50. De altfel, recurentul Ministerul Justiției al RM, începând cu *14 iulie 2023 – până la 14 septembrie 2023 inclusiv*, a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a depune recursul în interiorul termenului legal prevăzut la art.434 alin.(1) CPC, din momentul notificării la adresa electronică a autorității publice respective a deciziei integrale (motivate) a instanței de apel.

51. Completul de judecată reține că notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

52. La acest capitol, se remarcă că Curtea de Apel Chișinău din toate mijloacele de comunicare indicate în lucrările dosarului, a ales cel mai eficient, rapid, și sigur mijloc de comunicare, cum ar fi poșta electronică, prin care ambele instituții publice au comunicat, chiar și până la expedierea actului judecătoresc contestat.

53. La caz, Curtea de Apel Chișinău a comunicat decizia (motivată) din 11 mai 2023, la adresa electronică a Ministerului Justiției al RM, care potrivit legii se consideră recepționat de către parte.

54. Aici, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

55. În speță, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului de procedură judecătoresc, la adresa electronică a recurentului Ministerul Justiției al RM (e-mail: *secretariat@justice.gov.md*), la data de *13 iulie 2023, ora 13:56*, lipsesc (f.d.180).

56. Prin urmare, la caz, cert se atestă faptul că decizia din 11 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată Ministerului Justiției al RM anume în ziua de *13 iulie 2023, ora 13:56*, la adresa electronică a ultimului, întrucât confirmarea recepției notificării a fost emisă în mod automatizat de sistemul informațional, care a livrat corespondența prin poșta electronică. Or, fiind cert faptul că actul de procedură transmis destinatarului Ministerul Justiției al RM, prin poșta electronică, se consideră recepționat în ziua expedierii.

57. Cele nominalizate denotă că Ministerul Justiției al RM, fiind interesat de soluționarea prezentei cauze în ordine de recurs, trebuia să depună maximă diligență și să se intereseze de soarta dosarului respectiv, inclusiv, să-și verifice poșta electronică pentru a nu omite termenul legal prevăzut la art.434 alin.(1) CPC.

58. Astfel, omiterea efectuării actului de procedură (depunerea recursului) în interiorul termenului legal (2 luni de la data comunicării deciziei integrale), se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului Ministerul Justiției al RM, care urma să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă la folosirea cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs depus peste termenul legal prevăzut la art.434 alin.(1) CPC, care este unul de decădere, poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din CțEDO.

59. În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată remarcă *hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008*, potrivit căreia deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

60. La acest aspect se reține și jurisprudența CEDO (*cauza Bodiu v. Republica Moldova, cererea nr.7516/10, hotărârea din 18 iunie 2019*), unde Curtea a notat că sistemele legale a diferitor state membre prevăd posibilitatea extinderii termenului limită, în cazul în care există motive valabile în acest sens. În același timp, dacă termenul limită pentru un recurs este extins după o perioadă considerabilă de timp și pentru motive care nu par să fie persuasive, această decizie poate încălca principiul securității raporturilor juridice. Curtea a recunoscut că este în primul rând la discreția instanțelor naționale să decidă în privința extinderii termenului limită pentru declararea unui recurs, însă această discreție nu este nelimitată. Instanțelor li se cere să aducă motive. Unul din motive poate fi, de exemplu, omisiunea autorităților de a informa părțile despre decizia adoptată în privința cauzelor acestora. Chiar atunci, totuși, posibilitatea extinderii nu poate fi nelimitată, din moment ce părțile trebuie să i-a măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre

care aceștia cunosc. În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul *res judicata*, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită. Curtea a notat că H. în cererea sa de recurs nu a explicat ce l-a împiedicat să afle despre decizie mai devreme, sau mențiunea dacă a încercat să afle despre progresul procedurilor în apel inițiate de el. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că prin admiterea recursului lui H. după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit *res judicata*.

61. La fel, este relevantă jurisprudența CțEDO (*Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania*) în care s-a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

62. Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus cu omiterea evidentă a termenului legal prevăzut la art.434 alin.(1) CPC, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, drept inadmisibil.

63. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.b) și 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat